

Posudek oponenta na magisterskou práci Bc. Pavla Záloma: *Řekové poválečného Berounska. Životní příběhy obyvatel řecké národnosti Berouna a jeho okolí po druhé světové válce.* Praha, Pracoviště OH-SD FHS UK 2014, 87 stran plus přílohy

Předmětem zájmu této diplomové práce se stalo téma z pomezí regionálních soudobých dějin, etnologie/antropologie menšin a konečně také dějin studené války, mezi něž otázky řecké diaspory bezesporu patří. Ačkoliv se bylo toto téma v posledních letech podrobeno hlubšímu zkoumání ze strany dalších badatelů či výzkumných týmů (např. K. Králové a K. Tsivose), vzhledem k formulaci výzkumného rámce i využití metodologii se domnívám, že autorovi se podařilo nalézt „bílé místo“ v dosavadním poznání avizované problematiky. Připomenout je třeba také autorovu osobní zainteresovanost, neboť jest sám berounským rodákem, což ve své práci náležitě zúročuje.

Metodologickým zázemím se autorovi stala řada metod a postupů, kdy vedle archivně-historických výzkumů a etnologicko/antropologických náhledů hlavní oporou stala metoda orální historie. Ta mu slouží jako nástroj pro zmapování názorů, postojů a dojmů vybraných obyvatel Berouna s původně řeckými kořeny. Záměr využít orální historii se jeví vzhledem k charakteru tématu jako naprosto legitimní a relevantní.

Pokud se podíváme na využitou odbornou literaturu, její výčet je poměrně reprezentativní, zachycující poměrně širokou paletu autorů zabývajících se z různých úhlů pohledu otázkou řecké emigrace v Československu a posléze v ČR, i když by mohl určitě mnohem širší. Zejména co se týče titulů k dějinám studené války – ať již domácích či zahraničních – reflektujících také „řeckou otázku“, jež byla jedním z jejích mocných katalyzátorů, by mohlo být citováno více (např. J.L. Gaddis, V. Mastný, K. Durman, P. Luňák, V. Smetana apod.). Doplnění by snesly též pasáže o poválečných menšinách žijících v našich končinách (např. díla H. Noskové, M. Spurného apod.) a v dalším bádání by bylo určitě vhodné zreflektovat poznatky o dějinách „bratských“ emigračních komunistických komunit působících na našem území v poválečném období (např. jugoslávské, italské apod. – např. prostřednictvím prací R. Service, K. McDermota či O. Vojtěchovského).

Pramennou základnu tvoří především sedm rozhovorů s devíti narátory, které autor sám realizoval v Berouně a okolí v uplynulých letech. Dále se práce opírá o archivní prameny z provenience Národního archivu, Archivu Českého Červeného kříže a konečně také Státního okresního archivu v Berouně. Vzhledem k úsilí, jaké autor věnoval této části heuristické fáze, se domnívám, že pro účely práce se jedná o soubor pramenů dostačující. Má otázka do diskuze zní, zdali podle autorova mínění existuje prostor pro rozšíření heuristické základny práce?

Dílo disponuje promyšlenou a podle mého soudu po dlouhou dobu „uzrávajícím“ strukturou jdoucí „od obecného k jedinečnému“. Vedle metodologické části, která zakotvuje teoretická východiska, charakterizuje využití prameny a také dosavadní stav poznání tématu v literatuře, je uhlavním kamenem část empirická. V ní se autor za pomoci kombinace poznatků získaných z literatury, „nenarativních“ pramenů a konečně orálně historických rozhovorů postihnout nejvýznačnější okamžiky a témata spojená s životem řecké komunity u nás. Výběr témat se jeví jako velmi relevantní, navíc velmi sympatický svým přesahem na práh současnosti. Jistou výhradu bych měl k míře využívání citací v určitých pasážích práce, kde autor dosti podléhá jazyku a diskurzu svých narátorů na úkor vlastního textu a případných interpretací či alespoň komentářů. Rozhodně však autorovi nelze upřít snahu i na zdánlivě „malém hřišti“ realizovat velké výkony v podobě tvorby interpretačních závěrů, které jsou poctivě podloženy a přes svou dílčí optiku zní velmi přesvědčivě. V souvislosti s faktickou rovinou věci mé otázky do diskuze zní, zdali je autorovi známo, jak se k problematice řecké diaspory staví (alespoň rámcově) současná řecká historiografie a jaké jsou další možné perspektivy zpracování tohoto tématu?

Po formální stránce je dílo zpracováno na obстойné úrovni, již by určitě v budoucnu umocnilo také potenciální zařazení obrazových příloh.

Práci vřele doporučuji k obhajobě a v případě uspokojivé obhajoby navrhuji známku hodnocení 1 (výborně).

V Praze 15. 6. 2014

PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.